

Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (četvrto vijeće)

15. srpnja 2015.*

„Tržišno natjecanje – Zabranjeni sporazumi – Europska tržišta toplinskih stabilizatora – Odluka kojom se utvrđuje povreda članka 81. UEZ-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u – Povreda koju su počinila društva kćeri – Novčane kazne – Solidarna odgovornost društava kćeri i društva majke – Prekoračenje gornje granice od 10% za jedno od društava kćeri – Odluka o ponovnom donošenju odluke – Smanjenje iznosa novčane kazne navedenom društvu kćeri – Pripisivanje obveze plaćanja smanjenog iznosa novčane kazne drugom društvu kćeri i društvu majci – Prava obrane – Pravo na saslušanje – Pravo na pristup spisu“

U predmetu T-189/10,

GEA Group AG, sa sjedištem u Düsseldorfu (Njemačka), koji zastupaju A. Kallmayer, I. du Mont i G. Schiffers, odvjetnici,

tužitelj,

protiv

Europske komisije, koju zastupaju R. Sauer i F. Ronkes Agerbeek, u svojstvu agenata, uz asistenciju W. Berga, odvjetnik,

tuženica,

povodom zahtjeva za poništenje Odluke Komisije C (2010) 727 Komisija od 8. veljače 2010. o izmjeni Odluke Komisije C (2009) 8682 *final* od 11. studenoga 2009. o postupku primjene članka 81. UEZ-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/38589 – Toplinski stabilizatori), ili, podredno, zahtjev za smanjenje iznosa novčanih kazni izrečenih tužitelju,

OPĆI SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: M. Prek, predsjednik, I. Labucka (izvjestitelj) i V. Kreuschitz, suci,

tajnik: J. Weychert, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 24. rujna 2014.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu¹

Okolnosti spora

- 1 Ovaj se spor odnosi na Odluku Komisije C (2010) 727 od 8. veljače 2010. (u daljnjem tekstu: pobijana odluka) o izmjeni Odluke Komisije C (2009) 8682 *final* od 11. studenoga 2009. o postupku primjene članka 81. UEZ-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/38589 – Toplinski stabilizatori) (u daljnjem tekstu: prva odluka). Prvu odluku pobijalo je društvo GEA Group AG, tužitelj, u predmetu T-45/10, GEA Group/Komisija.

[omissis]

Postupak i zahtjevi stranaka

- 23 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 20. travnja 2010. tužitelj je pokrenuo postupak protiv pobijane odluke.

[omissis]

- 55 U ovom predmetu tužitelj od Općeg suda zahtijeva da:

- poništi članak 1. pobijane odluke, u mjeri u kojoj mu je izrečena novčana kazna;
- podredno, smanji iznos novčane kazne koja mu je izrečena člankom 1. pobijane odluke;
- naloži Komisiji snošenje troškova.

- 56 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:

- odbije tužbu;
- naloži tužitelju snošenje troškova.

- 57 Istoga dana, Opći sud je u presudi GEA Group/Komisija (T-45/10) odbio tužbu protiv prve odluke i smanjio iznos novčane kazne izrečene tužitelju u navedenoj odluci.

Pravo

- 58 Ovom tužbom, tužitelj od Općeg suda zahtijeva da, kao prvo, poništi pobijanu odluku i, podredno, smanji iznos novčane kazne koja mu je bila izrečena.

- 59 U prilog osnovanosti tužbe tužitelj ističe pet tužbenih razloga.

- 60 U okviru prvog tužbenog razloga tužitelj ističe da je Komisija povrijedila njegova prava obrane time što prije donošenja odluke nije bio ni saslušan ni imao pristup spisu i da je u vezi s njim Komisija povrijedila svoju obvezu neutralnosti.

[omissis]

1 — Navedene su samo one točke presude za koje Opći sud smatra da ih je korisno objaviti.

- 67 U svrhu ocjene prvog tužbenog razloga najprije je potrebno podsjetiti da pravo na saslušanje, koje je ključna sastavnica prava obrane, predstavlja opće načelo prava Europske unije koje treba poštovati u svakom postupku, čak i u upravnom, osobito ako može dovesti do izricanja sankcija, između ostalog, novčanih kazni, i da to načelo osobito podrazumijeva da je zainteresirani poduzetnik u upravnom postupku mogao iznijeti svoje stajalište (vidjeti u tom smislu presude od 13. veljače 1979., Hoffmann-La Roche/Komisija, 85/76, Zb., EU:C:1979:36, t. 9.; od 7. lipnja 1983., Musique Diffusion française i dr./Komisija, 100/80 do 103/80, EU:C:1983:158, i od 7. siječnja 2004., Aalborg Portland i dr./Komisija, C 204/00 P, C 205/00 P, C 211/00 P, C 213/00 P, C 217/00 P i C 219/00 P, EU:C:2004:6, t. 64. do 66.).
- 68 Također treba podsjetiti da pravo na pristup spisu, koje je prirodna posljedica načela prava obrane, podrazumijeva obvezu Komisije da poduzetniku o kojemu je riječ pruži mogućnost ispitivanja svih dokumenata koji se nalaze u istražnom spisu, a koji mogu biti relevantni za njegovu obranu (vidjeti u tom smislu presude od 2. listopada 2003., Corus UK/Komisija, C-199/99 P, Zb., EU:C:2003:531, t. 125. do 128.; Aalborg Portland i dr./Komisija, t. 67. *supra*, EU:C:2004:6, t. 68. i od 29. lipnja 1995., Solvay/Komisija, T-30/91, Zb., EU:T:1995:115, t. 81.).
- 69 Članak 27. stavak 1. Uredbe br. 1/2003 odražava to načelo utoliko što strankama predviđa slanje obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u kojoj se moraju jasno navesti svi ključni elementi na koje se Komisija oslanja u ovoj fazi postupka kako bi se zainteresiranim strankama omogućilo stvarno saznanje ponašanja za koja ih Komisija tereti, kao i svi dokazi kojima raspolaže (vidjeti u tom smislu presude od 15. listopada 2002., Limburgse Vinyl Maatschappij i dr./Komisija, C 238/99 P, C 244/99 P, C 245/99 P, C 247/99 P, C 250/99 P do C 252/99 P i C 254/99 P, Zb., EU:C:2002:582, t. 315. i 316., i Aalborg Portland i dr./Komisija, t. 67. *supra*, EU:C:2004:6, t. 66. i 67.).
- 70 Nadalje, poštovanje prava obrane osobito nalaže da poduzetnik protiv kojeg se vodi istraga može, tijekom upravnog postupka, iznijeti svoje stajalište o istinitosti i relevantnosti iznesenih činjenica kao i dokumentima koje je Komisija koristila u prilog svoje tvrdnje o postojanju povrede Ugovora (presude Musique Diffusion française i dr./Komisija, t. 67. *supra*, EU:C:1983:158, t. 10.; od 25. siječnja 2007., Dalmine/Komisija, C 407/04 P, Zb., EU:C:2007:53, t. 44. i od 10. svibnja 2007., SGL Carbon/Komisija, C 328/05 P, Zb., EU:C:2007:277, t. 71.).
- 71 Međutim, u okolnostima ovog predmeta, mora se utvrditi da tužitelj nije bio ni saslušan niti je imao pristup spisu.
- 72 Stoga treba poništiti pobijanu odluku utoliko što je tužitelj dovoljno dokazao ne to da bi pobijana odluka imala drugačiji sadržaj da nije bilo tih postupovnih nepravilnosti, to jest, da je bio saslušan i da je imao pristup spisu, već to da je mogao bolje osigurati svoju obranu da nije bilo navedenih nepravilnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 18. lipnja 2013., Fluorsid i Minmet/Komisija, T-404/08, Zb., EU:T:2013:321, t. 110. i navedenu sudsku praksu), s obzirom na to da je pojašnjeno da se u tu svrhu treba staviti u trenutak upravnog postupka koji je doveo do donošenja pobijane odluke, to jest prije datuma donošenja pobijane odluke, 8. veljače 2010. (vidjeti u tom smislu presudu od 27. rujna 2006., Archer Daniels Midland/Komisija, T - 329/01, Zb., EU:T:2006:268, t. 377.).
- 73 U tom pogledu, kao prvo treba naglasiti da se u trenutku upravnog postupka koji je doveo do pobijane odluke moglo raspravljati koje su bile Komisijine obveze kad je riječ o odnosima solidarne odgovornosti između društava solidarnih sudužnika, utoliko što su ona tvorila istog poduzetnika u smislu članka 101. UFEU-a.
- 74 Doista, Opći sud je tek presudom od 3. ožujka 2011., dakle više od godine dana nakon datuma donošenja pobijane odluke presudio da je isključivo na Komisiji, u okviru izvršavanja njezine nadležnosti za izricanje novčanih kazni na temelju članka 23. stavka 2. Uredbe br. 1/2003, da odredi odgovarajući udio različitih društava u iznosima novčanih kazni koje su im izrečene solidarno, u mjeri

u kojoj su tvorila istog poduzetnika, i da se ta zadaća ne može prepustiti nacionalnim sudovima (presuda od 3. ožujka 2011., Siemens i VA Tech Transmission & Distribution/Komisija, T-122/07 do T-124/07, Zb., EU:T:2011:70, t. 157.).

75 O tom se pitanju tim više moglo raspravljati u trenutku upravnog postupka koji je doveo do pobijane odluke jer je Sud ukinuo presudu Siemens i VA Tech Transmission & Distribution/Komisija, t. 74. *supra* (EU:T:2011:70), presudivši da podjela novčane kazne između solidarnih sudužnika isključivo ulazi u nadležnost nacionalnog suda (presuda Siemens, t. 41. *supra*, EU:C:2014:256, t. 62.).

76 Stoga je tužitelj mogao osporavati, u trenutku upravnog postupka koji je doveo do pobijane odluke i prije objave presude Siemens, t. 41. *supra* (EU:C:2014:256), činjenicu da nije uživao korist od smanjenja iznosa novčane kazne društvu ACW s kojim mu je izrečena kazna za čije plaćanje su solidarno odgovorni zbog povrede koju je počinilo potonje društvo jer su u trenutku povrede zajedno tvorili jednog poduzetnika u smislu članka 101. UFEU-a.

[omissis]

78 Kao drugo i radi potpunosti, treba istaknuti da je iznos novčane kazne koja je pobijanom odlukom izrečena tužitelju viši od iznosa novčane kazne izrečene njegovim društvima kćerima iako njegova odgovornost u potpunosti proizlazi iz njihove odgovornosti.

79 Doista, na temelju prve odluke, ukupan iznos novčane kazne koju je tužitelj bio dužan platiti je 3.346.200 eura a kumulirani iznos za njegova društva kćeri 5.278.171 eura (1.913.971 eura za društvo CPA i 3.346.200 eura za društvo ACW), dok su, na temelju pobijane odluke, ti iznosi redom 3.346.200 eura i 3.000.100 eura (1.913.971 eura za društvo CPA i 1.086.129 eura za društvo ACW).

80 Međutim, u trenutku upravnog postupka koji je doveo do pobijane odluke moglo se raspravljati može li se jednom društvu majci, zbog protupravnog ponašanja njegova društva kćeri, izreći novčana kazna u iznosu višem od iznosa novčane kazne njegova društva kćeri iako je odgovornost toga društva majke u potpunosti proizlazila iz odgovornosti njegova društva kćeri.

81 O tom se pitanju tim više moglo raspravljati stoga što je, kao prvo, nakon donošenja pobijane odluke bilo presuđeno da, kada odgovornost, društava majki za počinjenu povredu u potpunosti proizlazi iz odgovornosti društva kćeri koje im je sukcesivno pripadalo, ukupan zbroj iznosâ čije se plaćanje može zahtijevati od društava majki ne može biti veći od iznosa koji to društvo kći mora platiti (presude Areva, t. 42. *supra*, EU:C:2014:257, t. 137. i 138. i od 24. ožujka 2011., Tomkins/Komisija, T-382/06, Zb., EU:T:2011:112, t. 57.).

82 Kao drugo, Sud je također, nakon donošenja pobijane odluke morao utvrditi da što se tiče plaćanja novčane kazne izrečene zbog povrede pravila tržišnog natjecanja, odnos solidarnosti koji postoji između dvaju društava koja tvore jedan gospodarski subjekt ne može se svesti na oblik jamstva koje društvo majka daje radi osiguranja plaćanja novčane kazne izrečene društvu kćeri te da je argumentacija prema kojoj se tom društvu majci nije moglo naložiti plaćanje novčane kazne u iznosu višem od iznosa novčane kazne koja je izrečena njegovom društvu kćeri stoga bez temelja (presude od 26. studenoga 2013., Kendrion/Komisija, C-50/12 P, Zb., EU:C:2013:771, t. 58., i od 19. lipnja 2014., FLS Plast/Komisija, C-243/12 P, Zb., EU:C:2014:2006, t. 107.).

83 Stoga je tužitelj u trenutku upravnog postupka koji je doveo do donošenja pobijane odluke mogao osporavati iznos novčane kazne koji je bio predviđen za njega u odnos na iznose novčanih kazni izrečene njegovim društvima zbog njihovih protupravnih ponašanja.

[omissis]

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (četvrto vijeće)

proglašava i presuđuje:

- 1. Odluka Komisije C (2010) 727 od 8. veljače 2010. o izmjeni Odluke Komisije C (2009) 8682 *final* od 11. studenoga 2009. o postupku primjene članka 81. UEZ-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/38589 – Toplinski stabilizatori), poništava se u dijelu u kojem se odnosi na društvo GEA Group AG.**
- 2. Europskoj komisiji nalaže se snošenje troškova.**

Prek

Labucka

Kreuschitz

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 15. srpnja 2015.

Potpisi